

V ZAHRANIČÍ HODNOTÍ ČECHY LÉPE NEŽ MY SAMI

Popularizační sdělení - Seminární práce I.

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT (PSY 117)

Marie Tomisová

407033, Mediální studia a žurnalistika - Psychologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 1.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

V zahraničí hodnotí Čechy lépe než my sami

Jak se dívají na český národ v sousedních zemích, jak se vidíme my sami a jací skutečně jsme? Na tyto otázky odpovídá nový psychologický výzkum.

Důvěryhodný, upřímný, přívětivý. I takto hodnotili lidé v sousedních státech typického Čecha. Zatímco v zahraničí vnímají Čechy pozitivněji, samotní Češi byli k sobě kritičtější.

Rozsáhlou studii stereotypů provedly psycholožky Martina Hřebíčková a Sylvie Kouřilová z Psychologického ústavu Akademie věd České republiky v Brně. Zkoumaly nejen stereotypní představy o typických představitelích zemí, ale snažily se také zjistit, zda se shodují národní stereotypy s posuzováním reálných lidí. Pestré výsledky studie zveřejnily v loňském roce.

Do výzkumu bylo zapojeno více než pět a půl tisíce lidí, především vysokoškolských studentů z České republiky, Slovenska, Polska, Rakouska a Německa. Úkolem bylo posoudit osobnostní vlastnosti typického Čecha. Na různých škálách hodnotili, zda je Čech spíš společenský nebo plachý, pracovitý nebo líný, laskavý nebo konfliktní a podobně.

Čeští vysokoškolští studenti se v hodnocení typického Čecha poměrně shodli. Výzkumnice v rámci studie srovnaly i výzkumy z roku 2003 a 2008. Zaznamenaly stabilní stav, Češi popsali typického Čecha velmi podobně jako pět let předtím. Muži a ženy se v posuzování typických vlastností také nelišili.

Kritičtí víc než ostatní

Paradoxní však je, že lidé v sousedních zemích vidí typického Čecha pozitivněji, než jak je vnímán příslušníky vlastního národa. To je v rozporu s obecným předpokladem sociálních psychologů, že lidé mají tendenci vnímat sebe a vlastní skupinu pozitivněji než ostatní. Češi vidí typického představitele své země jako více úzkostného, hněvivého, depresivního a rozpačitého. Sousedé vnímají typického Čecha přívětivěji, přisuzují mu větší důvěru, upřímnost a nezištnost.

Slováci se ovšem v hodnocení Čechů výrazně lišili od ostatních sousedů. Vidí nás jako asertivní, aktivní, neskromné a nepoddajné. Kořeny tohoto pohledu bychom mohli

hledat ve společné historii, kdy nás Slováci v rámci jednoho státu vnímali jako dominantního staršího bratra.

Sousedé z německy mluvících zemí nás zase považují jako méně svědomité, pořádkumilovné a zodpovědné, než nás vnímají sousedé postkomunistického bloku.

Stereotypy vs. skutečnost

Výzkum zároveň ukázal, že stereotypy o typickém Čechovi neodpovídají realitě. Vlastnosti, které studenti (čeští i zahraniční) přisoudili typickému představiteli země, neodpovídaly hodnocení vlastností reálných Čechů.

Výsledky studie ovšem mohou být zkresleny. Riziko spočívá v tom, že se hodnocení nemusí podobat jen proto, že obsahují totožné charakteristiky, ale také proto, že odpovídají obecným průměrným hodnotám. Navíc, výzkum byl prováděn pouze na studentech, proto výsledky nelze zobecnit na celou populaci. (mat)

Komentář

Článek jsem koncipovala tak, aby byl srozumitelný široké laické veřejnosti. Je určen do celostátního média, konkrétně například rubrika *Věda* na serveru Lidovky.cz nebo rubrika *Věda a škola* na serveru Novinky.cz.

Napsala jste to nádherně, skoro bych se odvážil říci profesionálně. Úplně si to dovedu představit v těch novinách. To má ale i svou odvrácenou stranu. Stejně jako v těch novinách jste se rozhodla statistiky nepopularizovat, ale důsledně o nich mlčet. To je popřením účelu této práce. Zkuste proto čtenáři komunikovat i to, jak velké jsou ty rozdíly, o nichž píšete.

SJ